

РЕШЕНИЕ

№ 165

гр. Варна, 20.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, СЪСТАВ ГО, в публично заседание на двадесет и девети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Константин Д. Иванов

Членове: Мая Недкова
мл.с. Станислав М. Ангелов

при участието на секретаря Марияна Ив. Иванова
като разгледа докладваното от мл.с. Станислав М. Ангелов Въззивно гражданско дело № 20233100502402 по описа за 2023 година

Производството е по реда на Глава Двадесета от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба входящ № 67257/13.09.2023г по описа на РС-Варна, подадена от С. С. Я., ЕГН: *****, чрез процесуалния й представител адв. Р. Д. от АК-П., срещу Решение № 2941/16.08.2023 г., постановено по гр. д. № ***/2021 г. по описа на РС-Варна, 10-ти с-в, в отхвърлителната му част, с което Районен съд – Варна е: отхвърлил предявения от С. С. Я. иск за намаляване на завещателното разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2020г. на Н. А.а Я., ЕГН *****, починала на 16.05.2021г., направено в полза на Н. В. А., за разликата над уважената част от 25 639,21/145 200,00 ид.ч. до 3/8 ид.ч. от завещаното имущество; и в частта с която съдът е отхвърлил иска за възстановяване на запазена част на С. С. Я., от наследството на баща й С.Я.Я., починал на 14.07.2019г. по право на заместване спрямо наследодателя Н. А.а Я., починала на 16.05.2021г., за разликата над 25 639,21/145 200,00 ид.ч. до претендирания размер от 3/8 ид.ч. от завещаното имущество, обективизирано в завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2020г. на Н. А.а Я., починала на 16.05.2021г., направено в полза на Н. В. А.,

С. Я. счита обжалваното първоинстанционно решение за неправилно, необосновано и незаконосъобразно. Твърди, че първоинстанционният съд неправилно е изчислил общата наследствена маса в размер на 240560,79 лева, като е приел, че стойността на даренията е в размер 46960,79 лева. Твърди, че пазарната цена на процесния имот следва да е тази посочена по изготвената тройна СОЕ – в размер на 229200 лева, а сумите предадени от Н. Я. на сина й С.Я. в размер на 49960,79 лева не са дарение, а заем. Стойността на процесния имот е 229200 лева, а завещателното разпореждане на ответника обхваща $\frac{3}{4}$ ид. ч. от имота, което се равнява на 145200 лева. Запазената част от $\frac{1}{2}$ от сумата от 145200 лева се равнява на 72600 лева, която следва да бъде възстановена на С. Я.

Моли решението в обжалваната му част да бъде отменено и съдът да постанови друго решение, с което да намали завещателното разпореждане, извършено с универсално

саморъчно завещание, със 72 600 лева от завещаното имущество и да възстанови запазената част в този размер.

В срока по чл. 263 от ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба, от Н. В. А., чрез процесуалния му представител адв. Д. Б. от АК-Варна, в който се моли въззивната жалба да бъде оставена без уважение и постановеното първоинстанционно решение в обжалваната му част да бъде потвърдено.

В срока по чл. 263 от ГПК от Н. В. А., чрез процесуалния му представител адв. Д. Б., е постъпила насрещна въззивна жалба входящ № 80303/27.10.2023г, по описа на РС-Варна, срещу Решение № 2941/16.08.2023 г., постановено по гр. д. № *****/2021 г. по описа на РС-Варна, 10-ти с-в, в частта, в която е уважен предявеният от С. Я. иск, с което Районен съд – Варна е: намалил завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2020г. на Н. А.а Я., починала на 16.05.2021г., направено в полза на Н. В. А., с 25 639,21/145 200,00 ид.ч. от завещаното имущество, поради необходимост от допълване на запазената част на С. С. Я. и е възстановил запазена част на С. С. Я. от наследството на баща ѝ С.Я.Я., починал на 14.07.2019г. по право на заместване спрямо наследодателя Н. А.а Я., починала на 16.05.2021г., в размер на 25 639,21/145 200,00 ид.ч. от завещаното имущество, обективизирано в завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2020г. на Н. А.а Я., направено в полза на Н. В. А..

Н. А. счита постановеното първоинстанционно решение в обжалваната му част за неправилно, поради нарушение на материалния закон и необоснованост на изводите на съда. Счита, че съдът неправилно е определил стойността на имота, находящ се в град Варна, кв. „Ч.“, бл. 64, ет. 11, апартамент 43, определяйки я по средно аритметичната стойност на първоначалната и повторната СОА, без да изложи мотиви защо първоначалното заключение на ВЛ не е било обосновано и са възникнали съмнения за неговата правилност. Счита, че съдът неправилно е кредитирал показанията на свидетелката Н.П., които са били противоречиви и взаимно изключващи се.

Моли решението в обжалваната му част да бъде отменено.

В едноседмичния срок по чл. 263, ал. 3 от ГПК, не е постъпил отговор по насрещната въззивна жалба.

В открито съдебно заседание С. Я., не се явява и не се представлява. Постъпила е молба-становище с входящ № 2003/24.01.2024 г. подадена от адв. Р. Д., в качеството му на процесуален представител на С. Я., в което заявява, че поддържа подадената въззивна жалба и моли за отхвърлянето на насрещната въззивна жалба.

В открито съдебно заседание Н. А., лично и чрез процесуалния си представител адв. Д. Б. поддържа отговора на въззивната жалба и насрещната въззивна жалба. Претендират се разноси.

Съдът, за да се произнесе взе предвид следното:

Производството пред РС-Варна е образувано по искова молба, подадена от С. С. Я., действаща лично и със съгласието на своята майка и законен представител Д. Я., чрез процесуалния ѝ представител адв. Р. Д., срещу Н. В. А., с искане да бъде постановено решение, по силата на което на основание чл. 30 от ЗН да бъде намалено завещателното разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2020г. на Н. А.а Я., починала на 16.05.2021г., направено в полза на ответника Н. В. А., с 3/8 ид.ч. от завещаното имущество, необходима за допълване на запазената ѝ част, както и да бъде възстановена запазената част на С. Я. от наследството на баща ѝ С.Я., по право на заместване, в размер на 3/8 ид.ч. от завещаното имущество.

В исковата молба се твърди, че С. Я. е дъщеря на С.Я. и Д. Я.. Тя е наследник по закон на починалия си баща С.Я.. С.Я. е син на Н. А.а Я., починала на 16.05.2021г. Следователно С. Я. е внучка и наследник по закон на Н. Я. по право на заместване на баща си С.Я. – син на Н., починал преди нея. Съгласно нотариален акт за собственост на жилище,

строено върху държавна земя, апартамент представляващ самостоятелен обект в сграда, с площ от 109,64 кв.м., сграда с номер 12 в ПИ с идентификатор ***** по КKKP на град Варна, е бил придобит от Я.Я., съпруг на Н. Я., баща на С.Я. и дядо на С. Я., в режим на СИО с Н. Я..

След смъртта на Я.Я. преживялата му съпруга Н. Я. е притежавала по наследство и в режим на СИО $\frac{3}{4}$ ид.ч. от описания имот, а синът му С.Я. – $\frac{1}{4}$ ид.ч. След смъртта на С.Я. на 14.07.2019 г., С. Я. и нейната майка Д. Я. наследили неговата $\frac{1}{4}$ ид.ч. или всяка от тях наследила по $\frac{1}{8}$ от имота.

Н. А. е племенник на Н. Я., който не попада в кръга на наследници по закон. Със саморъчно завещание от 03.11.2020г. Н. Я. извършила разпореждания, за след смъртта си, изцяло в полза на Н. А.. Завещанието било обявено на 20.05.2021г. Н. А. е посочил, че му е известен само един имот на починалото лице - процесният апартамент, представляващ самостоятелен обект в сграда, с площ от 109,64 кв.м., в сграда с номер 12 в ПИ с идентификатор ***** по КKKP на град Варна . По този начин се сочи, че Н. Я. е обезнаследила единствената си внучка С. Я., като е накърнила запазената ѝ част от наследството. Завещанието е универсално.

В срока по чл. 131 от ГПК от Н. А. ,чрез процесуалния му представител адв. Д. Б. е подаден писмен отговор на исковата молба. Сочи се, че исковата молба е недопустима, доколкото С. Я. не е приела наследството на Н. Я. по опис, а е била малолетна към него момент. Било е прието наследството на С.Я., но не и на Н. Я.. Сочи се, че Н. Я. е притежавала приживе 37 564,50 кв.м. ниви, находящи се в землището на село Ж., общ. П., обл. Варна, като след тяхната продажба за сумата от 49 960,79 лв. е дарила парите на своя син С.Я. на 19.03.2019г. Отделно от това на няколко пъти Н. Я. е дарявала парични средства на С. Я. в размер на общо 6000,00 лв. – сумата от 2000 лева на 05.01.2016 г., сумата от 1000 лева на 24.08.2016 г. и сумата от 3000 лева на 11.07.2017 г. Н. А. счита, че като се отчетат тези дарения то няма накърняване на запазена част на С. Я..

В открито съдебно заседание пред първата инстанция процесуалният представител на ищеца поддържа исковите претенции и пледира за уважаването им.

В открито съдебно заседание пред първата инстанция процесуалният представител на ответника пледира за отхвърляне на предявения иск.

Съдът, като взе предвид разпоредбите на закона, събраните по делото доказателства и доводите на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

От удостоверение за раждане на С. С. Я. става видно, че тя е родена на 23.11.2003 г. в Кирибати и нейни родители са: майка - Д. Р. Я. и баща - С.Я.Я..

От препис-извлечение от акт за смърт, издаден въз основа на акт за смърт № 0660 от дата 24.07.2019 г. става видно, че С.Я.Я. е починал на 14.07.2019 г. в К.. От удостоверение за наследници изходящ № 29202/27.07.2021г. става видно, че наследници на С.Я.Я. са Д. Р. Я.- съпруга и С. С. Я.-дъщеря.

Н. А.а Я., починала на 16.05.2021г., е майка на С.Я.Я. и съответно баба на С. С. Я.. Н. Я. пък е наследница починалия си съпруг – Я.Г.Я..

От нотариален акт за собственост на жилище, строено върху държавно място от ЖСК с номер 49, том 12, дело **** от ****г. на нотариус при Варненския районен съд- С.П., става видно, че на 26 юни ****г. Я.Г.Я. е бил признат за собственик на апартамент с номер 43, находящ се на единадесетия етаж от построения от ЖСК „ЖелезН.р“ 2 жилищен блок, с номер 64, в комплекс „Ч.“, гр. Варна, със застроена площ от 109,64 кв.м. След смъртта на Я.Г.Я., преживялата му съпруга Н. Я. притежава по наследство и в режим на СИО $\frac{3}{4}$ идеални части от описания имот, а синът ѝ С.Я. притежава $\frac{1}{4}$ идеални части от имота, придобити по наследство. След смъртта на С.Я., на 14.07.2019 г., дъщеря му С. Я. и съпругата му Д. Я. са наследили неговата $\frac{1}{4}$ идеални части от имота или по $\frac{1}{8}$ идеални части, за всяка една от тях.

След смъртта на Н. А.а Я. – починала на 16.05.2021 г. неин единствен преживял наследник по закон е внучка ѝ – С. С. Я..

Със саморъчно завещание от 03.11.2020г. Н. А.а Я. е завещала на Н. В. А. цялото си движимо и недвижимо имущество, което притежава към момента на смъртта си.

От протокол за обявяване на саморъчно завещание става видно, че на 20.05.2021г. пред В.П., нотариус с района на действие – Районен съд – Варна, се е явил Н. В. А., който поискал да бъде обявено саморъчното завещанието на Н. А.а Я., съхранявано извън канцеларията на нотариуса. Съставен е протокол за обявяване на саморъчно завещание, като завещанието е било написано на една страница, върху бял лист, голям формат, четливо, като е било датирано и подписано.

Н. В. е декларирал, че завещанието от Н. Я. включва само и единствено недвижим имот в гр. Варна, жк. „Ч.“ № 64, ет. 11, представляващ апартамент с номер 43, с площ от 109,64 кв.м.

От нотариален акт за собственост на недвижими имоти, възстановени по реда на ЗСПЗЗ, с номер 84, том 1, рег. номер 377, дело 130 от 1998г., на И.К. – Нотариус с район на действие РС-П., вписан под № *** в регистъра на нотариалната камара, се установява, че на 09.11.1998г. Я.Г.Я. е бил признат за собственик на следните недвижими имоти, находящи се в землището на с. Ж., община П.: Нива в местността „К.“ с площ от 14,999 дка; Нива в местността „А.“ с площ от 14 дка; Нива в местността „К.Г.“ с площ от 6 дка; Нива в местността „К.Й.“ с площ от 10,740 дка; Нива в местността „Б.“ с площ от 22,398 дка; Нива в местността „С.“ с площ от 7 дка.

От нотариален акт за покупко-продажба на недвижими имоти с номер ***, том 1, рег. номер ****, дело 131 от 2019г., на И.К. – Нотариус с район на действие РС-П., вписан под № *** в регистъра на нотариалната камара, се установява, че на 19.03.2019г. С.Я., действал лично за себе си и като пълномощник на Н. Я. е продал на „Б.Е.“ ЕООД следните недвижими имоти: поземлен имот с идентификатор № ***** по КККР на село Ж., община П., представляващ нива в местността „К.“ с площ от 14,999 дка. за сумата от 19 948,67 лв.; Поземлен имот с идентификатор № ***** по КККР на село Ж., община П., представляващ нива в местността „А.“ с площ от 14 дка за сумата от 18 617,34 лв.; Поземлен имот с идентификатор № 29458.75.47 по КККР на село Ж., община П., представляващ изоставена орна земя в местността „К.Г.“ с площ от 5999 кв.м. по скица а съгласно документ за собственост 6000 кв. м. за сумата от 7978,67 лв.; Поземлен имот с идентификатор № ***** по КККР на село Ж., община П., представляващ нива в местността „К.Й.“ с площ от 10,739 кв. м по скица, а съгласно документ за собственост 10, 740 кв. м. за сумата от 14 282,87 лв.; Поземлен имот с идентификатор № ***** по КККР на село Ж., община П., представляващ нива в местността „Б.“ с площ от 22,395 кв.м. по скица, а съгласно документ за собственост 22398 кв.м. за сумата от 29 785,35 лв.; Поземлен имот с идентификатор № ***** по КККР на село Ж., община П., представляващ Нива в местността „С.“ с площ от 6999 кв. м. по скица, а по документ за собственост 7000 кв.м. за сумата от 9308,87 лв. Общата продажна цена на имотите е на стойност 99 921,57 лв. Сумата е била преведена на С. Я. на 19.03.2019г. по банков път, по негова сметка, заедно с частта на Н. Я., за което последната е била дала изричното си съгласие.

Видно от приложените по делото платежни нареждания Д. Р. Я. е получила от Н. Я. сумата от 3000,00 лв. на 11.07.2017г., от 1000 лв. на 24.08.2016г. и 2000,00 лв. на 05.01.2016г.

По делото са допуснати и извършени две съдебно-оценителни експертизи: единична и тройна. Задачата на вещите лица и по двете експертизи е била да определят стойността на недвижим имот, представляващ апартамент, находящ се в град Варна жк. „Ч.“ № 64, ет. 11, ап. 43, със застроена площ от 109,64 кв.м. към момента на откриване на наследството на Н. А.а Я. – 20.05.2021 г. Заключениета на вещите лица по двете експертизи не са близки по стойност. Вещото лице по единичната СОЕ е дало заключение че стойността на процесния имот към момента на откриване на наследството е в размер на 158 000 лева. Вещите лица по

тройната СОЕ са дали единодушно заключение, че стойността на процесния имот към момента на откриване на наследството на Н. А.а Я. е в размер на 229,200 лева.

Районният съд е възприел, че стойността на процесния имот към момента на откриване на наследството е в размер на средно аритметичната стойност на сумите определени по двете СОЕ, а именно 193600 лева.

Настоящата съдебна инстанция кредитира заключението на вещите лица по извършената тройна СОЕ, счита, че същото е по-обективно, правдоподобно и компетентно от заключението по единичната СОЕ, поради участието на повече експерти и тяхното безпротиворечиво, общо и единодушно становище по поставения в експертизата въпрос. С оглед на което, вземайки предвид и обстоятелството за повишаващият се ръст на цените на недвижимите имоти в големите градове през последните години, по въпроса относно стойността на апартамент номер 43, находящ се в гр. Варна, ж.к. „Ч.“, бл. 64, ет. 11, към момента на откриване на наследството – 20.05.2021г., съдът дава вяра на заключението на вещите лица по извършената тройна съдебно-оценителна експертиза и счита, че стойността на процесния имот към 20.05.2021 г. е била 229 200, 00 лева.

От показанията на разпитания по делото свидетел Н.П. се установява, че същата познава семейството на С.Я. от 2007г. Ходила е няколко пъти в К. и им е гостувала, докато С.Я. е бил жив. През месец февруари 2019г. е била в К. на гости и тогава е разбрала за земи, които майката на С.Я. е продала и е дала парите на С. на заем. Заявява, че ѝ е известно, че е трябвало заемът да бъде връщан на вноски всеки месец, за да може Н. Я. да се издържа и да си плаща на жена, която да идва и да я обслужва. Знае от семейството, че парите са били дадени на С., за да си купи къщата. Свидетелката заявява, че лично пред нея Д. Я. е била връщала пари на баба Н. Я. два пъти по 4500,00 лв. (общо 9000 лв.). Заявява, че знае, че след това детето С. е идвала няколко пъти след смъртта на С. и то е носило по 2000 лв. на бабата, но лично не го е виждала. Знае от С., че парите от нивите са му били дадени срещу задължение за връщане. Сумата е била около 25 000 евро.

От показанията на разпитания по делото свидетел Б.Ж., се установява, че познава Н. Я. от 15 години, тъй като е била един от най-близките приятели на родителите ѝ. Знае какви имоти е имала Н. - апартамент на 11 етаж в квартал „Ч.“. От нея знае, че е продала селскостопанските си земи и е дала на сина си парите, за да си купи някакъв имот в К.. Сумата е била около 50 000 лв. Известно ѝ е, че Н. Я. е праскала пари на внучка си С., няколко пъти по 1000, 2000 лв. Не ѝ е известно Н. Я. да е искала тези пари да ѝ бъдат върнати. Не е чувала жена да е била наета да гледа Н. след смъртта на нейния син. Тя се е справяла сравнително добре и не е имала нужда от някаква помощ. Не е имала нужда от пари, за да плаща на някого. Не ѝ е известно на Н. Я. да са били връщани пари.

По въпроса за сумата от 49960,79 лева и дали тя е била дадена като заем или като дарение от Н. Я. на С.Я., показанията на разпитаните по делото свидетели Н.П. и Б.Ж. си противоречат. Съдът преценявайки показанията на разпитаните по делото свидетели по реда на чл. 12 от ГПК, кредитира показанията на свидетеля Б.Ж. и приема, че сумата е била дарена от Н. Я. на С.Я.. Това се установява и по косвен път от нотариален акт за покупко-продажба на недвижими имоти с номер ***, том 1, рег. номер ****, дело 131 от 2019г., на И.К. – Нотариус с район на действие РС-П., вписан под № *** в регистъра на нотариалната камара, където е отразено, че сумата от 99921,57 лева е изплатена напълно от купувача на продавачите, при подписване на договора по банков път по сметка с титуляр С.Я., заедно с частта на Н. Я., за което тя е дала изричното си съгласие. Не се установяват доказателства, въпросната сума да е била дадена от Н. Я. на С.Я., като заем. Следователно настоящата съдебна инстанция приема, че сумата в размер на 49960,79 лева е била дарена от Н. Я. на С.Я..

По делото не са ангажирани доказателства (липсват и твърдения) за наличие на задължения на наследодателя Н. Я. към трети лица или за обременяване на наследството със задължения по чл. 12, ал. 2 от ЗН, които следва да се отчетат при определяне на масата по чл. 31 от ЗН.

При така установената фактическа обстановка, съдът направи следните правни изводи:

Въззивната жалба, инициирала настоящото въззивно производство е подадена в срок, от надлежно легитимирана страна, при наличието на правен интерес от обжалване, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част. По отношение на правилността на първоинстанционния съдебен акт, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания, като съгласно указанията, дадени в т. 1 от ТР № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, служебно следи за приложението на императивни правни норми.

В обхвата на така посочените въззивни предели, ВОС намира обжалваното решение за валидно и допустимо, като постановено от надлежен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, в изискуемата форма и при наличието на всички положителни, респ. липса на отрицателни процесуални предпоставки, обуславящи правото на иск и неговото надлежно упражняване.

По отношение на правилността на първоинстанционния съдебен акт, настоящият съдебен състав намира следното:

Всяко лице, което е навършило 18 години и което не е поставено под пълно запрещение, поради слабоумие и е способно да действа разумно, може да се разпорежда със своето имущество за след смъртта си, чрез завещание. Завещателят може да се разпорежда чрез завещанието с цялото си имущество, но завещателните разпореждания във всички случаи не могат да накърняват запазената част. Съгласно разпоредбата на чл. 28 от ЗН: когато наследодателят остави низходящи, родители или съпруг /необходими наследници/, той не може със завещателни разпореждания или чрез дарение да накърнява онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството. Частта от наследството въвн от запазената част е разполагаемата част на наследодателя.

Съгласно разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от ЗН, низходящите на наследодателя, които са починали преди него или са недостойни, се заместват в наследяването по закон от своите низходящи, без ограничение на степените. В настоящия случай, С. Я. е от кръга на наследници с право на запазена част и наследява Н. Я. по право на заместване на своя баща С.Я..

Съгласно чл. 29 от ЗН, запазената част на низходящи (включително и осиновените), когато наследодателят не е оставил съпруг, е: при едно дете или низходящи от него - 1/2. Следователно разполагаемата част на наследодателя е също $\frac{1}{2}$ част от имуществото му.

Според разпоредбата на чл. 30 от ЗН, наследник с право на запазена част, който не може да получи пълния размер на тази част, поради завещания или дарения, може да иска намалението им до размера, необходим за допълване на неговата запазена част, след като прихване направените в негова полза завети и дарения с изключение на обичайните дарове. Когато наследникът, чиято запазена част е накърнена и упражнява това право спрямо лица, които не са наследници по закон, необходимо е той да е приел наследството по опис.

Искът за възстановяване на накърнена запазена част от наследството е конститутивен и съответно с влизането в сила на решението настъпва промяна в отношенията между страните. Облагодетелстваната страна от завещанието губи права над частта, с която е накърнена запазената част на ищеца. Това, с което е надвишена разполагаемата част, следва да се върне в наследствената маса и да се разпредели на наследника, чиято запазена част е накърнена.

Трайна е практиката на ВКС, че при накърняване на запазената част с универсално завещание или с дарение, което изчерпва цялото наследствено имущество, не е необходимо формиране на наследствена маса по член 31 от ЗН, а намалението, съответно възстановяването на запазената част се извършва в дробна част от цялото имущество. Когато обаче наследодателят е съставил универсално завещание, но също така е извършил и

дарения /какъвто е и настоящият случай/ това правило не може да бъде приложено, защото не може да се приеме, че накрънението е равно на запазената част, без да се извърши остойностяване на притежаваните имущества към момента на откриване на наследството, с изваждане на задълженията и прибавяне на даренията според изискванията на член 31 от ЗН. Само след формиране на масата по член 31 от ЗН може правилно да се определи, с какво точно е облагодетелстван наследникът по завещание Н. А., накрънена ли е запазената част на С. Я. и в какъв размер е накрънението, като за последното е необходимо да се приспадат даренията в тяхна полза, съобразно член 30, алинея 1 от ЗН. В този смисъл е и решение № 155 от 06.02.2019 г., постановено по к. гр. д. № 1230 по описа за 2018 г. на второ гражданско отделение на ВКС.

Възражението на Н. А., че С. Я. не е приела наследството на Н. Я. по опис е неоснователно. Тя е наследник по закон, извършеното завещателно разпореждане е универсално и придава на Н. А. качеството на наследник на Н. Я. и не е нужно С. Я. да приеме наследството по опис.

С оглед правилата на чл. 29 от ЗН, разполагаемата част на наследодателя Н. Я. е 1/2 от имуществото ѝ, запазената част на С. Я. - наследник със запазена част е също 1/2. Съгласно чл. 31 от ЗН, за да се определи размерът на разполагаемата част, както и размерът на запазената част на наследника, се образува една маса от всички имоти, които са принадлежали на наследодателя в момента на смъртта му, като се извадят задълженията и увеличението на наследството по чл. 12, ал. 2 от ЗН. След това се прибавят към нея даренията, с изключение на обичайните такива, според тяхното положение по време на подаряването и според стойността им по време на откриването на наследството за недвижимите имоти и по време на подаряване – за движимите.

В настоящият случай масата по чл. 31 от ЗН включва сбора от стойностите в пари към датата на откриване на наследството (20.05.2021 год.) на следните имущества: $\frac{3}{4}$ идеални части от апартамент номер 43, находящ се в гр. Варна, ж.к. „Ч.“, бл. 64, ет. 11, чиято обща пазарна стойност към момента на откриване на наследството е определена на 229 200,00 лева, равняващи се на 171 900 лева; сумата в размер на 49960,79 лева, която е била дарена от Н. Я. на С.Я. и сумата от общо 6000 лева /представляваща дарения, извършени от Н. Я. на С. Я., в размер на 3000,00 лв. на 11.07.2017г., 1000 лв. на 24.08.2016г. и 2000,00 лв. на 05.01.2016г./ Съдът определи наследствената маса в размер на 227860,79 лева /171900 лева плюс 49960,79 лева плюс 6000 лева = 227860,79 лева/. Разполагаемата част на Н. Я., с която може да се разпорежда чрез завещание е в размер на $\frac{1}{2}$ от тази сума, което се равнява на 113930,39 лева. Съответно запазената част на С. Я. е в същия размер: $\frac{1}{2}$ от 227860,79 лева или 113930,395 лева. За определяне на размера на накрънената запазена част на С. Я. следва от сумата 113930,39 лева, да бъдат извадени дарената сума, в размер на 49960,79 лева на С.Я. и дарените суми в размер на общо 6000 лева на С. Я.. След което се получава сумата от 57969,61 лева, с която е накрънена запазената част на С. Я..

Следователно Н. Я. със своето завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2020г. в полза на Н. В. А., с което му е завещала цялото си движимо и недвижимо имущество равняващо се на $\frac{3}{4}$ идеални части от апартамент номер 43, находящ се в гр. Варна, ж.к. „Ч.“, бл. 64, ет. 11, оценени на 171900 лева, е накрънила запазената част на своята внучка С. Я. /наследник по закон, по право на заместване на своя баща С.Я./ с 57969,61 лева.

Следователно, завещателното разпореждане на Н. Я., извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2020г. в полза на Н. В. А., с което му е завещала цялото си движимо и недвижимо имущество равняващо се на $\frac{3}{4}$ идеални части от апартамент номер 43, находящ се в гр. Варна, ж.к. „Ч.“, бл. 64, ет. 11, оценени на 171900 лева, следва да бъде намалено в полза на С. Я. /наследник по закон, по право на заместване на своя баща С.Я./ с 57969,61/171900,00 идеални части. Запазената част на С. Я. следва да бъде възстановена с 57969,61/171900,00 идеални части.

Поради различните правни изводи между настоящата инстанция и

първоинстанционния съд, обжалваното решение следва да бъде отменено и вместо него следва да бъде постановено друго, с което запазената част на С. Я. да бъде възстановена, респ. извършеното завещание да бъде намалено до посочените размери от 57969,61/171900,00 идеални части.

По разноските:

Съгласно изхода на делото, направеното искане пред първоинстанционния съд и доказателства, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, Н. А. следва да бъде осъден да заплати на С. Я. сумата от 1005 лева, представляваща направени съдебно деловодни разноски за разглеждане на делото пред първата инстанция. На основание чл. 38 от ЗАдв., във вр. с чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1/2004 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, Н. А. следва да бъде осъден да заплати на адв. Р. Д. Д. от АК-П., адвокатски номер: *****, сумата от 1000 лева, представляваща възнаграждение за осъществена от него безплатна правна помощ и процесуално представителство пред РС-Варна на С. Я..

Предвид изхода на делото, право на разноски във въззивната инстанция има С. С. Я.. Същата не е направила искане за присъждане в нейна полза на направени разноски, с оглед на което, такива не й се следват. Искане за присъждане на разноски за осъществена безплатна правна помощ не е направено и от адв. Р. Д..

Водим от горното съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 2941/16.08.2023 г. постановено по гр. д. № ***/2021 г. по описа на РС-Варна, 10-ти състав, с което съдът е: намалил завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2022г. от Н. А.а Я., ЕГН *****, починала на 16.05.2021г., направено в полза на Н. В. А., ЕГН *****, с 25 639,21/145 200,00 ид.ч. от завещаното имущество, поради необходимост от допълване на запазената част на С. С. Я., ЕГН *****, като е отхвърлил предявения иск за разликата над частта от 25 639,21/145 200,00 ид.ч. до 3/8 ид.ч. от завещаното имущество и е възстановил запазена част на С. С. Я., от наследството на баща ѝ С.Я.Я., ЕГН *****, починал на 14.07.2019г., по право на заместване спрямо наследодателя Н. А.а Я., в размер на 25 639,21/145 200,00 ид.ч. от завещаното имущество, обективизирано в завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2022г. на Н. А.а Я., направено в полза на Н. В. А., като е отхвърлил предявения иск за разликата над 25 639,21/145 200,00 ид.ч. до претендирания размер от 3/8 ид.ч. от завещаното имущество; както и в частта му за разноските.

и вместо него постановява:

НАМАЛЯВА, на основание чл. 30, ал. 1 от ЗН, завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2022г., от Н. А.а Я., ЕГН *****, починала на 16.05.2021г., направено в полза на Н. В. А., ЕГН *****, с 57969,61/171900,00 ид.ч. от завещаното имущество, поради необходимост от допълване на запазената част на С. С. Я., ЕГН *****,

ВЪЗСТАНОВЯВА, на основание чл. 30, ал. 1 от ЗН, запазена част на С. С. Я., ЕГН *****, от наследството на баща ѝ С.Я.Я., ЕГН *****, починал на 14.07.2019г., по право на заместване, спрямо наследодателя Н. А.а Я., ЕГН *****, починала на 16.05.2021г., в размер на 57969,61/171900,00 ид.ч. от завещаното имущество, обективизирано в завещателно разпореждане, извършено с универсално саморъчно завещание от 03.11.2022г. на Н. А.а Я., ЕГН *****, починала на 16.05.2021г., направено в полза на Н. В. А., ЕГН *****,

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, Н. В. А. да заплати на С. С. Я. сумата от 1005 лева /хиляда и пет лева/, представляваща направени съдебно деловодни разноски за разглеждане на делото пред първата инстанция.

ОСЪЖДА, на основание чл. 38 от ЗАдв., във вр. с чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1/2004 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, Н. В. А. да заплати на адв. Р. Д. Д. от АК-П., адвокатски номер: *****, сумата от 1000 лева /хиляда лева/, представляваща възнаграждение за осъществена от него безплатна правна помощ и процесуално представителство пред РС-Варна на С. С. Я..

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните при условията на чл. 280, ал. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____